

ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการจัดการตนเองของผู้สูงอายุโรคเบาหวานชนิดที่ 2

กมลพร ตรีคูตจตุพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้สูงอายุ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2560

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการจัดการตนเองของผู้สูงอายุโรคเบาหวานชนิดที่ 2

FACTORS PREDICTING SELF-MANAGEMENT BEHAVIOR AMONG OLDER PERSONS WITH TYPE 2 DIABETES MELLITUS

กมลพร สิริคุตจตุพร 5736852 NSGN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้สูงอายุ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: วิราพรรณ วิโรจน์รัตน์, Ph.D. (GERONTOLOGICAL NURSING),
นารีรัตน์ จิตรมนตรี, Ph.D. (GERONTOLOGICAL NURSING)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบหาอำนาจการทำนาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการตนเองของผู้สูงอายุโรคเบาหวานชนิดที่ 2 และอำนาจการทำนายของความรู้เรื่องโรคเบาหวาน การรับรู้สมรรถนะแห่งตน การกำกับตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม ต่อพฤติกรรมการจัดการตนเองของผู้สูงอายุโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โดยใช้กรอบแนวคิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์คัดเข้า จำนวน 132 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 ใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ความรู้เรื่องโรคเบาหวาน การรับรู้สมรรถนะแห่งตน การกำกับตนเอง การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมการจัดการตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 60-88 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.2 มีความรู้เรื่องโรคเบาหวานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 22.68, S.D. = 4.77) การรับรู้สมรรถนะแห่งตนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 172.14, S.D. = 3.72) การกำกับตนเองอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 37.52, S.D. = 6.60) การสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 63.56, S.D. = 1.34) และพฤติกรรมการจัดการตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 5.59, S.D. = 0.87) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าปัจจัยที่ศึกษาทุกตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการจัดการตนเองได้ร้อยละ 81.2 ($R^2 = .812$, $F = 142.59$, $p < .01$)

ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนดูแลผู้สูงอายุโรคเบาหวานชนิดที่ 2 และครอบครัวควรมีส่วนร่วมในการรับประทานอาหารและการออกกำลังกาย เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคเบาหวานชนิดที่ 2 และผลการวิจัยสามารถนำไปพัฒนาโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการตนเองของผู้สูงอายุโรคเบาหวานต่อไป

คำสำคัญ: การรับรู้สมรรถนะแห่งตน/ การกำกับตนเอง/ การสนับสนุนทางสังคม/ พฤติกรรมการจัดการตนเอง/
ผู้สูงอายุโรคเบาหวานชนิดที่ 2

FACTORS PREDICTING SELF-MANAGEMENT BEHAVIOR AMONG OLDER PERSONS WITH TYPE 2 DIABETES MELLITUS

KAMOLPHON SIRIKUTJATUPORN 5736852 NSGN/M

M.N.S. (GERONTOLOGICAL NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: VIRAPAN WIROJRATANA, Ph.D.
(GERONTOLOGICAL NURSING), NARIRAT JITRAMONTREE, Ph.D.
(GERONTOLOGICAL NURSING)**ABSTRACT**

The present study was predictive correlational study which aimed at investigating factors predicting self-management behavior among older persons with type 2 diabetes mellitus and determining predictive power of knowledge of diabetes, perceived self-efficacy, self-regulation, and social support on self-management behavior among older persons with type 2 diabetes mellitus. The Integrated Theory of Health Behavior Change (Ryan, 2010) was employed as the conceptual framework of the study. The study sample consisted of 132 older persons with type 2 diabetes mellitus aged 60 years old and older who met the inclusion criteria. Data collection was conducted between October and November 2016 using the demographic characteristics questionnaire, the perceived self-efficacy questionnaire, the self-regulation questionnaire, the social support questionnaire, and the self-management behavior questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis.

The study findings revealed that the study subjects were between 60 and 88 years old, and more than two-thirds, or 68.2%, were female. Their knowledge of type 2 diabetes mellitus ($\bar{x} = 22.68$, S.D. = 4.77), and their perceived self-efficacy ($\bar{x} = 172.14$, S.D. = 3.72) were at a moderate level. In addition their self-regulation ($\bar{x} = 37.52$, S.D. = 6.60), and their social support ($\bar{x} = 63.56$, S.D. = 1.34) were at a high level and their self-management was at a moderate level ($\bar{x} = 5.59$, S.D. = 0.87). Stepwise multiple regression analysis revealed that all four variables could co-predict self-management behavior of older persons with type 2 diabetes mellitus by 81.2% ($R^2 = 0.812$, $F = 142.59$, $p < .01$)

The study findings could be used as baseline data to plan for caring older person with type 2 diabetes mellitus. Families should participate in control diet and exercise to increase the effectiveness of self-management. The result could also be used to develop a self-management behavior change promotion program for older persons with type 2 diabetes mellitus.

KEY WORDS: PERCEIVED SELF-EFFICACY/SELF-REGULATION/ SOCIAL SUPPORT/ SELF-MANAGEMENT BEHAVIOR / TYPE 2 DIABETES MELLITUS

166 pages